

AGENDA SOCIALĂ A INDIEI ÎN SPRIJINUL DEZVOLTĂRII DURABILE

INDIA'S SOCIAL AGENDA FOR SUPPORTING SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Iulia Monica Oehler-Șincai^{1*}, Alina Ligia Dumitrescu²

Institutul de Economie Mondială – Academia Română, București, România

Rezumat

Articolul pornește de la premisa că, pentru creșterea rolului Indiei pe plan regional și global, este absolut necesară consolidarea coordonatelor sale interne prin stimularea dezvoltării economico-sociale, fundamentată pe cei trei piloni ai creșterii sustenabile: economic, social și de mediu. Lucrarea analizează diverse fațete ale evoluției socio-economice a Indiei și reliefează impactul potențial al măsurilor de reformă asupra dezvoltării sustenabile și infrastructurii sociale, cu implicații directe pentru participarea Indiei la sistemul relațiilor internaționale. În pofida abundenței resurselor umane și a unor progrese remarcabile în planul reformelor, India se confruntă cu o serie de constrângeri, ceea ce determină ca dezvoltarea infrastructurii fizice și a celei sociale, restrângerea sectorului informal, reducerea externalităților negative asociate urbanizării și scăderea dependenței de importul de energie să fie esențiale pentru atingerea obiectivelor sale în viitor.

Cuvinte-cheie: India, agendă socială, dezvoltare durabilă, politici publice, piața muncii

Clasificare JEL: H5, H75, I38, I25, J4, O53

Abstract

This paper starts from the assumption that in order to increase India's role on a regional and global scale the country has to consolidate its internal coordinates by stimulating economic and social development based on the three pillars of sustainable growth, namely the economic, social and environmental. It addresses various facets of India's socio-economic evolution and highlights the potential impact of the current reform measures on sustainable development and social infrastructure, with direct implications for India's participation in the system of international relations. Despite the demographic dividend and remarkable progress in reforms, India faces a number of constraints, which makes the development of physical and social infrastructure, reduction of the informal sector, diminishing of the negative externalities associated with urbanization and the decrease of dependence on energy imports to be essential for achieving its goals in the future.

Key words: India, social agenda, sustainable development, public policies, labour market

JEL Classification: H5, H75, I38, I25, J4, O53

*Autori de contact: Dr. Iulia Monica Oehler-Șincai, e-mail: oebler.sincai@gmail.com, Dr. Alina Ligia Dumitrescu, e-mail: alinaligial@yahoo.com. Articolul se bazează pe rezultatele cercetării realizate în cadrul studiului cu tema: „Creșterea rolului economic al Indiei în plan regional și global. Implicații pentru lanțurile globale de valoare adăugată”, coordonat de Dr. Iulia Monica Oehler-Șincai, studiu inclus în planul de cercetare al Academiei Române din anul 2018.

1. Introducere

În literatura de specialitate se evidențiază că nivelul dezvoltării umane și al celei economice depind de gradul de dezvoltare a infrastructurii fizice (transport, electricitate, tehnologia informației și comunicațiilor), dar și a celei sociale (educație și sănătate), și doar mizând simultan pe cele două tipuri de infrastructură, India se poate transforma dintr-un *colos pe picioare de nisip* într-un *colos veritabil* (Agrawal, 2015). India este conștientă de acest lucru, fapt demonstrat de importanța acordată problematicii sociale în planurile cincinale naționale, în Viziunea economică a Indiei la orizontul anului 2030 (un plan pe termen lung adoptat în aprilie 2017, care să înlocuiască planurile cincinale)¹ și schemele guvernamentale recente.

Potrivit Viziunii 2030, până în anii 2031-2032, India va fi transformată *într-o țară prosperă, educată, sănătoasă, sigură, lipsită de corupție, cu resurse energetice abundente, cu un mediu curat, și influentă pe plan global*.

Numărul locuitorilor indieni care trăiesc în sărăcie extremă (cu mai puțin de 1,9 dolari pe zi) este în scădere, acesta fiind estimat la 73 milioane de persoane (Kharas, Hamel și Hofer, 2018). Pentru prima dată, din mai 2018, India nu mai ocupă primul loc la nivel mondial în ceea ce privește numărul locuitorilor afectați de sărăcia extremă, aceasta fiind devansată de Nigeria, cu 87 de milioane de persoane.

În pofida unor progrese remarcabile, India se confruntă cu o serie de constrângeri în atingerea obiectivelor sale de dezvoltare. Deși a marcat progrese notabile în ceea ce privește creșterea economică, sporirea rolului serviciilor, dar și a industriei prelucrătoare în economie, dezvoltarea infrastructurii și accesul populației la servicii de educație și sănătate publică, încă persistă contraste marcante între mediul rural și cel urban, între regiunile dezvoltate și cele rămase în urmă, între diferitele categorii sociale și între gradul de eficiență a diferitelor sectoare economice. În zonele rurale, în care este concentrată aproximativ 66% din populația Indiei, rata sărăciei este ridicată, iar accesul la serviciile publice de bază rămâne limitat. Contribuția agriculturii la valoarea adăugată brută se menține la circa 15%, nivel extrem de ridicat, productivitatea fermelor agricole este scăzută, din cauza fragmentării accentuate a terenurilor, a suprafețelor reduse ale acestora și a ineficienței piețelor. Zonele urbane sunt mult prea aglomerate și poluate (OECD, 2017; The World Bank, 2018).

India continuă să înregistreze rezultate modeste prin prisma unor indicatori calitativi, cum ar fi *Indicele dezvoltării umane* – indicator de evaluare a speranței de viață, alfabetizării, accesului la educație și nivelului de trai, utilizat pentru a compara nivelul de dezvoltare a țărilor lumii. Astfel, în clasamentul din 2017, care ia în calcul 189 de țări, India a ocupat locul 130, în urma unor țări precum: Arabia Saudită 39, Argentina 47, Rusia 49, Turcia 64, Mexic 74, Brazilia 79, China 86 și Indonezia 116 (UNDP, 2018).

Având în vedere aceste performanțe modice, dar și dificultățile întâmpinate de India în atingerea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului (ODM) în perioada 2000-2015 și, mai

¹ Planul detaliat se poate consulta la: <https://india.uitp.org/articles/india-niti-aayog-vision-2031-32>.

recent, a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030, obiectivele principale ale prezentului articol sunt următoarele: (1) să reliefeze gradul de îndeplinire de către India a ODM și totodată să evalueze stadiul actual al îndeplinirii ODD (Secțiunile 2-3); (2) să identifice sursele financiare viabile pentru atingerea obiectivelor stabilite (Secțiunea 4); și (3) să pună în lumină rolul pieței muncii și al politicilor de ocupare a forței de muncă în susținerea ODD (Secțiunea 5). Secțiunea 6 prezintă concluziile.

Investigația noastră pornește de la o serie de întrebări. Sunt inițiativele guvernului viabile? Poate India asigura un ritm de creștere economică de 7-8% pe an, necesar pentru a elimina sărăcia extremă la orizontul anului 2030? Are sorți de izbândă inițiativa *Make in India*, care vizează majorarea ponderii industriei prelucrătoare în PIB la 25% comparativ cu 17% cât este în prezent și crearea a 100 de milioane de locuri de muncă până în 2022? Poate infrastructura să se dezvolte în ritmul prevăzut de guvern? În finalul acestui articol vom oferi răspunsuri preliminare la aceste întrebări, având în vedere capacitatea Indiei de a atinge Obiectivele de Dezvoltare Durabilă.

2. O succintă prezentare a Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului și a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă

Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului (ODM) au fost lansate în cadrul Declarației Mileniului adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite în septembrie 2000. ODM au urmărit concentrarea atenției asupra nevoilor de bază ale dezvoltării și au impulsionat guvernele să planifice mai bine la nivel național și să implementeze politici și programe mai active în ceea ce privește soluționarea problematicii economico-sociale cu care se confruntă omenirea în perioada actuală (Caseta 1).

Caseta 1: Cele opt ODM pentru perioada 2000-2015

- **ODM1:** Eradicarea sărăciei extreme și a foametei;
- **ODM2:** Realizarea educației primare universale;
- **ODM3:** Promovarea egalității între sexe și creșterea rolului femeilor în societate;
- **ODM4:** Reducerea mortalității copiilor;
- **ODM5:** Îmbunătățirea sănătății materne;
- **ODM6:** Combaterea HIV/SIDA, malariei și tuberculozei;
- **ODM7:** Asigurarea durabilității mediului;
- **ODM8:** Dezvoltarea parteneriatului global pentru dezvoltare.

Sursa: <http://www.un.org/millenniumgoals/>.

India s-a numărat printre cele 193 de state membre ale Națiunilor Unite, care ulterior au adoptat Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030 (Caseta 2).

Analizele recente evidențiază că India dispune în prezent **doar de 5% din fondurile necesare pentru implementarea ODD** (The Better India, 2017), ceea ce arată că majorarea cheltuielilor publice în sectoare precum sănătate, educație, salubritate și nutriție trebuie corelată cu atragerea de fonduri din mediul privat, de la instituțiile financiare multilaterale sau

de la donatorii de asistență oficială pentru dezvoltare, pentru obținerea resurselor financiare necesare.

Prin Schema Națională de Protecție a Sănătății sau „Ayushman Bharat”, lansată în septembrie 2018² și reforma sistemului de educație, cheltuielile publice pentru sănătate și educație sunt prevăzute să crească cu 4,6% în bugetul pentru anul fiscal 2018-2019. Cu toate acestea, raportate la PIB, nivelul acestor cheltuieli este de numai 7,5%, cu mult inferior altor țări (RBI, 2018).

Caseta 2: Cele 17 ODD la orizontul anului 2030

- **ODD1: Fără sărăcie**, eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context;
- **ODD2: Foamete „zero”**, eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile;
- **ODD3: Sănătate și bunăstare**, asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă;
- **ODD4: Educație de calitate**, garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți;
- **ODD5: Egalitate de gen**;
- **ODD6: Apă curată și canalizare**;
- **ODD7: Energie curată și la prețuri accesibile**;
- **ODD8: Muncă decentă și creștere economică**, prin promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a unei ocupări depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți;
- **ODD9: Industrie, inovație și infrastructură**;
- **ODD10: Inegalități reduse**, reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta;
- **ODD11: Orașe și comunități durabile**;
- **ODD12: Consum și producție responsabile**;
- **ODD13: Acțiune climatică**, prin luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor;
- **ODD14: Viața acvatică**, cu referire la conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă;
- **ODD15: Viața terestră**, având ca obiectiv protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate;
- **ODD16: Pace, justiție și instituții eficiente**, vizând promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile;
- **ODD17: Parteneriate pentru realizarea obiectivelor**, presupunând consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Sursa: <https://sustainabledevelopment.un.org/sdgs>.

În opinia autorităților indiene, India este capabilă să elimine sărăcia extremă la orizontul anului 2030, ținând cont de performanțele din planul ODM, însă doar dacă va continua să înregistreze un ritm de creștere a PIB robust, de 7-8% pe an (Worstell, 2017).

² Schema prevede ca o serie de categorii sociale să aibă acces gratuit la servicii de sănătate publică, printre aceștia fiind incluși: cei săraci identificați potrivit recensământului economico-social și al castelor (SECC), familiile din zonele rurale care au doar o cameră, cele care nu au în componență niciun adult cu vârsta cuprinsă între 16-59 de ani, gospodăriile care nu dețin teren agricol și își câștigă existența din munca manuală etc., dar și 11 categorii ocupaționale din mediul urban, printre care: gunoierii, micii comercianți stradali, instalatorii, cizmarii, lucrătorii din domeniul transporturilor etc.

Pentru aceasta, este nevoie de valorificarea deplină a capitalului uman, atragerea de resurse financiare suplimentare pentru sporirea accesului populației la servicii publice de calitate, reducerea dependenței de importul de energie, diminuarea sectorului informal, sporirea ponderii investițiilor productive în PIB și a rolului industriei prelucrătoare și a serviciilor la formarea brută a capitalului fix.

Capitalul uman constituie resursa cea mai valoroasă de care dispune India în prezent, dar acesta este asociat cu numeroase constrângeri, pe care autoritățile publice trebuie să le soluționeze. ³În aceste condiții, misiunea *Instituției Naționale pentru Transformarea Indiei* (cunoscută și ca NITI Aayog),⁴ responsabilă cu implementarea ODD în India, este dificilă.

3. Nivelul de realizare a țintelor ODM și stadiul actual al îndeplinirii ODD

În raportul de țară privind îndeplinirea țintelor ODM elaborat de Ministerul de Statistică și Implementare a Programelor din India (MSPI, 2017) au fost prezentate progresele semnificate ale Indiei în atingerea țintelor ODM, dar și domeniile în care mai sunt necesari pași însemnați pentru îndeplinirea acestora (Tabelul 1).

Tabelul 1: Sinteza realizărilor Indiei în privința atingerii țintelor ODM

ODM	Nivel de realizare
ODM1: Eradicarea sărăciei extreme și a foametei	
Ținta 1: între 1990 și 2015, s-a redus la jumătate ponderea celor cu venituri mai mici de un dolar pe zi	REALIZAT
Ținta 2: între 1990 și 2015, s-a redus la jumătate proporția celor care suferă de foame	ÎN CURS DE REALIZARE
ODM2: Realizarea educației primare universale	
Ținta 3: până în 2015, copiii de pretutindeni, băieți și fete deopotrivă, beneficiază de educație primară completă	ÎN CURS DE REALIZARE
ODM3: Promovarea egalității între sexe și creșterea rolului femeilor în societate	
Ținta 4: eliminarea disparității de gen în educația primară și în învățământul secundar, de preferință până în 2005 și la toate nivelurile de învățământ nu mai târziu de 2015	REALIZAT
ODM4: Reducerea mortalității copiilor	
Ținta 5: între 1990 și 2015, reducerea cu două treimi a ratei de mortalitate la copiii sub cinci ani	APROAPE REALIZAT
ODM5: Îmbunătățirea sănătății materne	
Ținta 6: între 1990 și 2015, reducerea cu trei sferturi a ratei mortalității la naștere	ÎN CURS DE REALIZARE
ODM6: Combaterea HIV / SIDA, malariei și tuberculozei	
Ținta 7: reducerea la jumătate, până în 2015, și demararea programelor de prevenire a răspândirii HIV / SIDA	REALIZAT

³ Spre exemplu, 90% din forța de muncă a Indiei este activă în sectorul informal, iar mai puțin de 10% din populație plătește taxe și impozite (The World Bank, 2018).

⁴ Înființată la 1 ianuarie 2015, instituția înlocuiește Comisia de Planificare a Indiei și schimbă modelul „de sus în jos” cu sistemul de implementare „de jos în sus”, mizând pe adâncirea federalismului pe bază de cooperare între statele indiene, dar și între fiecare dintre acestea și guvernul central. NITI Aayog are o serie de obiective, printre care și monitorizarea, coordonarea și asigurarea implementării programelor și inițiativelor naționale, dar și a ODD.

ODM	Nivel de realizare
Ținta 8: reducerea la jumătate, până în 2015, și demararea programelor de prevenire a răspândirii malariei și altor boli transmisibile	REALIZAT
ODM7: Asigurarea durabilității mediului	
Ținta 9: integrarea principiului dezvoltării durabile în politicile și programele naționale și prevenirea pierderii resurselor	ÎN CURS DE REALIZARE
Ținta 10: reducerea la jumătate a numărului de persoane fără acces permanent la apă potabilă și canalizare.	REALIZAT pentru indicatorul privind apa potabilă ÎN CURS DE REALIZARE pentru indicatorul de canalizare
Ținta 11: până în 2020, atingerea unui nivel semnificativ de îmbunătățire a calității vieții a cel puțin 100 de milioane de locuitori ai cartierelor marginase.	Modelul nu este statistic perceptibil
ODM8: Dezvoltarea parteneriatului global pentru dezvoltare	
Ținta 12: în cooperare cu sectorul privat, facilitarea accesului la avantajele noilor tehnologii, în special în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor.	REALIZAT

Sursa: Indian Ministry of Statistics and Programme Implementation (2017).

Agenda de dezvoltare durabilă reprezintă un set de 17 obiective specifice, care pun un accent special pe domenii importante legate de dezvoltarea durabilă, și care necesită o abordare urgentă și extinsă atât în prezent, cât și în viitorul apropiat. **ODD** se angajează să ofere soluții sistematice la problematica complexă identificată în cazul **ODM**, respectiv inegalitate, sustenabilitate, eficiență instituțională, eficacitatea implementării și soluționarea problemelor de mediu (Tabelul 2).

Tabelul 2: Sinteza progreselor realizate de India în privința atingerii țintelor ODD

OBIECTIVE	PROGRESE ÎNREGISTRATE
ODD1. Fără sărăcie , eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context	- Sărăcia a scăzut în rândul tuturor grupurilor economice, sociale și religioase, atât la nivel național, cât și regional, în ultimii 15 ani. Creșterea economică susținută (6,2% în perioada 1993-2004 și de 8,3% în perioadele 2004-2005 și 2011-2012) a determinat crearea de noi locuri de muncă mai bine remunerate și a contribuit la majorarea salariilor, ceea ce a dus la creșterea nivelului de trai în rândul populației cu venituri reduse. Au fost implementate mai multe programe anti-sărăcie pe scară largă. - Un exemplu îl constituie schema <i>Mahatma Gandhi</i> la nivel național, privind garantarea ocupării forței de muncă în mediul rural, care a generat peste 2 miliarde de zile de muncă numai în perioada 2016-2017, în mare parte pentru secțiunile dezavantajate ale societății.
ODD2. Foamete „zero”	- Au fost înregistrate progrese semnificative în ceea ce privește îmbunătățirea securității alimentare și scăderea subnutriției.* De exemplu, subnutriția în rândul copiilor mai mici de 5 ani a scăzut de la 48% între 2005-2006 la 38,4% în perioada 2015-2016. În același interval, procentajul copiilor subponderali s-a redus de la 42,5% la 35,7%. - Peste 800 de milioane de persoane din India beneficiază de asigurarea unor produse alimentare la prețuri accesibile prin sistemul public de distribuție. Un alt program social oferă un prânz cald unui număr de 100 de milioane de copii din școlile primare.
ODD3. Sănătate și bunăstare	- India a făcut pași importanți în îmbunătățirea diversilor indicatori privind starea de sănătate. Rata mortalității infantile a scăzut de la 57 morți la 1.000 de născuți vii în perioada 2005-2006, la 41 morți la 1.000 de născuți vii în 2015-2016. - În anul 2017, politica națională în domeniul sănătății a stabilit obiective pentru asistența medicală primară universală, pentru reducerea mortalității infantile cu precădere în rândul copiilor sub 5 ani, precum și pentru creșterea cheltuielilor publice

OBIECTIVE	PROGRESE ÎNREGISTRATE
	pentru sănătate.
ODD4. Educație de calitate	- Guvernul indian și-a propus să aibă una din cele mai calificate forță de muncă din lume și pentru aceasta a stabilit drept obiectiv ca educația să fie accesibilă tuturor. Înscrierea copiilor în școlile din țară este de 97%, dar calitatea educației oferite în numeroase școli este mult sub medie.
ODD5. Egalitate de gen	- Au fost luate numeroase măsuri pentru promovarea egalității de gen. De exemplu, Programele Beti Bachao și Beti Padhao (Salvați fetele, Educați fetele) se concentrează pe un pachet de măsuri privind accesul la educație și protecție socială al fetelor. Politicile sociale în domeniu urmăresc acordarea unei indemnizații de maternitate în primele șase luni de la nașterea copilului, precum și stimularea participării forței de muncă din rândul femeilor pe piața muncii.
ODD6. Apă potabilă și canalizare	- Aproximativ 77% din locuințele rurale din India au necesarul zilnic complet acoperit (40 de litri/locuitor pe zi), în conformitate cu Programul național pentru apa potabilă rurală, și 55% din populația rurală are acces la apa de la robinet. Peste 63,7% din gospodăriile din zonele rurale au avut acces la o instalație sanitară în perioada 2016-2017, comparativ cu numai 29,1% în perioada 2005-2006. În plus, Ministerul pentru apă curată și canalizare a luat măsuri speciale pentru a soluționa problema calității apei până în 2020.
ODD7. Energie curată și la prețuri accesibile	- Până în 2022, India intenționează să producă 175 GW de energie regenerabilă, care va include 100 GW energie solară (NDTV, 2018). - În ceea ce privește asigurarea combustibililor nepoluante pentru gospodării, peste 22 de milioane de familii au primit gaz petrolier lichefiat pe baza schemei de politică energetică, lansată la 1 mai 2017, Pradhan Mantri Ujjwala Yojana. Între 2015-2016, accesul populației la combustibil curat a crescut la 43,8%, de la 25,5% în perioada 2005-2006.
ODD8. Muncă decentă și creștere economică	- Ocuparea forței de muncă în segmentele de producție cu valoare adăugată este stimulată prin facilitarea acordării de credite micilor antreprenori. În plus, programul <i>Start-up India</i> promovează antreprenoriatul și creșterea economică prin folosirea intensivă a forței de muncă.
ODD9. Industrie, inovație și infrastructură	- India depune eforturi pentru a deveni un hub al tehnologiei și un centru de producție prin intermediul campaniei <i>Fabricat în India</i> . Aceste eforturi au determinat sporirea investițiilor străine directe și au stimulat creșterea economică. Toate formele de infrastructură de transport – șosele, căi ferate, aviație civilă și căi navigabile – se extind rapid. În perioada 2016-2017 au fost construiți 8.231 km de drumuri naționale.
ODD10. Diminuarea inegalităților	- În noiembrie 2016, India era a doua țară în clasamentul țărilor cu cele mai mari inegalități din lume. Cei mai bogați 1% dintre indieni dețineau 58,4% din averea țării, iar cei mai bogați 10% din indieni dețineau 80,7% din averea țării. Aceste date trebuie comparate cu Japonia, țara situată la polul opus și caracterizată prin cele mai reduse inegalități, unde cei bogați controlează 22% din averea națională.
ODD11. Orașe și comunități durabile	- Programul „districtelor aspirante” a fost lansat în ianuarie 2018. Din punct de vedere istoric, anumite părți ale țării au rămas în urmă în ceea ce privește nivelul de dezvoltare. Aceste programe stimulează locuitorii să participe activ la procesul de transformare a districtelor în care locuiesc.
ODD12. Consum și producție responsabile	- Agricultură durabilă și adaptată la schimbările climatice a fost stimulată, printre altele, de promovarea agriculturii organice și emiterea a 62 de milioane de carduri de sănătate a solului pentru agricultori. Există de asemenea un plan cuprinzător pus în aplicare pentru dublarea veniturilor agricultorilor până în 2022.
ODD13. Acțiune climatică	- Conform datelor furnizate de guvernul Indiei, în Planul național de acțiune privind schimbările climatice, emisiile de CO2 sunt de 1,02 tone metrice, comparativ cu media de la nivel mondial de 4,25 tone metrice. India a adoptat în 2018 Planul național în domeniul energiei electrice, potrivit căruia are potențialul de a îndeplini obiectivele Acordului de la Paris. India intenționează să renunțe la construirea de centrale electrice pe bază de cărbune.
ODD14. Viața acvatică	- Planul național integrat de acțiune în domeniul pisciculturii, lansat în 2016, este în curs de implementare pentru a promova mijloacele de existență ale comunităților care își obțin veniturile din pescuit, precum și integritatea ecologică a mediului marin.
ODD15. Viața terestră	- A fost lansat un Program național pentru susținerea eco-sistemului din zona Himalaya (cel mai înalt sistem muntos de pe Pământ), pentru protejarea ghețarilor și a zonei montane, în special prin menținerea a cel puțin 2/3 din zona împădurită

OBIECTIVE	PROGRESE ÎNREGISTRATE
	pentru a o proteja împotriva eroziunii și degradării solului.
ODD16. Pace, justiție și instituții eficiente	- Având în vedere structura guvernamentală federală a Indiei, accentul a fost pus pe stabilirea bazelor pentru fundamentarea, coordonarea și proiectarea mecanismelor de monitorizare și raportare. Responsabilitățile au fost împărțite între diferitele organisme care vor conduce eforturile de implementare ale ministerelor, departamentelor și agențiilor la nivel central și de stat. - India recunoaște că promovarea bunăstării globale necesită instituționalizarea conceptului de <i>o singură lume</i> , prin parteneriate bazate pe solidaritate și echitate.
ODD17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor	- În ciuda eforturilor semnificative pentru mobilizarea resurselor interne, fondurile proprii ale Indiei nu sunt suficiente pentru îndeplinirea obiectivelor dezvoltării durabile. Prin urmare, India consideră că țările dezvoltate au obligația esențială de a acorda asistență financiară țărilor în dezvoltare, în special în cazul bunurilor publice globale, cum ar fi atenuarea schimbărilor climatice și controlul pandemiilor.

Notă: * Fiecare al șaptelea locuitor de pe Terra suferă din cauza subnutriției, iar două treimi sunt copii.

Sursa: Tabel elaborat de autori pe baza United Nations High Level Political Forum (2017) și WEF (2018).

În ceea ce privește ODD10, India se numără printre țările care înregistrează cele mai accentuate inegalități de venit, iar acestea continuă să sporească (Chancel și Piketty, 2017). Un exemplu concludent este că ar fi nevoie de 941 de ani pentru un lucrător cu salariu minim în mediul rural din India să câștige ceea ce un director executiv plătit la o companie lider pe piața îmbrăcămintei din India câștigă într-un an. Creșterea inegalității veniturilor din India a avut un impact negativ asupra accesului locuitorilor săraci la educație și asistență medicală. Creșterea inegalității veniturilor îngreunează accesul celor săraci la bunăstare și crește riscul ca aceștia să devină victime ale sărăciei. Persoanele din clasele de jos ale societății au salarii scăzute, care nu le asigură un trai decent, aceștia neavând acces la servicii de bază, cum ar fi primul ajutor, apa potabilă și canalizarea. În ceea ce privește diminuarea inegalităților, India va trebui să facă eforturi susținute pentru îndeplinirea acestui obiectiv prioritar pentru o societate dezvoltată pe baze sustenabile. Raportul privind riscurile globale din 2016 al Forumului Economic Mondial a evidențiat că *disparitatea severă a veniturilor* este unul dintre cele mai importante riscuri globale în perioada actuală (World Economic Forum, 2016). Un număr tot mai mare de dovezi au demonstrat totodată că inegalitatea economică este asociată cu o serie de probleme de sănătate, instabilitate socială și intensificarea conflictelor. Forumul Economic Mondial recomandă două domenii principale în care schimbările aduse politicii ar putea stimula egalitatea economică: impozitarea și creșterea cheltuielilor sociale.

Dintre cele 17 obiective enumerate în tabelul anterior, apreciem că în absența parteneriatelor pentru realizarea obiectivelor, India nu va reuși să atingă celelalte 16 ODD. Așadar, crearea de parteneriate solide pentru dezvoltare durabilă constituie punctul de pornire pentru implementarea eficientă a programelor sociale.

Trebuie menționat faptul că India se numără printre țările cu venituri medii-scăzute (cu un venit național brut pe locuitor cuprins între 1.006-3.955 dolari în 2016), care beneficiază de *asistență oficială pentru dezvoltare (ODA)*.⁵ Dintre *donatorii bilaterali* merită menționați: Franța, Germania, Japonia și Federația Rusă, care se numără, de altfel, printre partenerii strategici-cheie ai Indiei.

⁵A se consulta: http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-standards/DAC_List_ODA_Recipients2018to2020_flows_En.pdf.

Franța acordă Indiei ODA din 1968 prin Agenția Franceză de Dezvoltare (AFD). Printre domeniile prioritare se numără: eficiența energetică, infrastructura urbană (transport urban, apă potabilă), iar ca exemple de proiecte majore pot fi menționate proiectul de metrou din Kochi (Kerala) prin partea de conservare a biodiversității și proiectul similar din Bengaluru, capitala statului Karnataka.

Germania și Japonia au început să ofere Indiei ODA din 1958. Germania acordă asistență financiară prin Banca de Dezvoltare (KfW) și asistență tehnică prin Societatea Germană pentru Cooperare Internațională (GIZ). Domeniile prioritare de cooperare în domeniul dezvoltării sunt următoarele: energie, politica de mediu, folosirea rațională a resurselor naturale, dezvoltarea economică sustenabilă, iar ca exemple pot fi menționate finanțarea infrastructurii sustenabile în statul Tamil Nadu, proiectul de hidroenergie Shoogtong-Karcham din statul indian Himachal Pradesh din nordul Indiei și coridorul de energie verde din Himachal Pradesh și Andhra Pradesh, precum și ecosistemul forestier din Himachal Pradesh. Japonia, principalul donator bilateral al Indiei, oferă împrumuturi, asistență financiară nerambursabilă și asistență tehnică prin Agenția Japoneză de Cooperare Internațională (JICA). Proiectele sunt concentrate în sectoare precum: transport (Delhi, Kolkata, Chennai, Ahmedabad), energie, furnizarea de apă potabilă și irigații (Bengaluru), mediu și promovarea investițiilor.

Federația Rusă se numără pe lista furnizorilor de ODA pentru India din anii '60. Cel mai relevant proiect bilateral este centrala nucleară de la Kudankulam (situată în statul Tamil Nadu, la Oceanul Indian).

Dintre *furnizorii multilaterali de ODA* pentru India amintim: Banca Asiatică de Dezvoltare (ADB) din 1986 (India este membru fondator al ADB din 1966), Banca Europeană de Investiții (împreună cu care derulează proiectul liniei de metrou din Lucknow, capitala statului Uttar Pradesh), Fondul Global pentru lupta împotriva SIDA, tuberculozei și malariei (GFATM), Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agriculturii (IFAD), Grupul Băncii Mondiale, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (cu programe multianuale, axate, printre altele, pe guvernare, reducerea sărăciei, energie și mediu, dezvoltare durabilă, cu precădere în regiunile rămase în urmă).

Spre exemplu, IFAD a sprijinit până în prezent guvernul indian prin 32 de proiecte din agricultură, dezvoltare rurală, dezvoltarea societăților tribale (în India existând numeroase triburi înregistrate și reglementate prin legislația națională), participarea femeilor la activitățile economice, managementul resurselor naturale și sectorul financiar din mediul rural. În prezent, 18 proiecte sunt în proces de implementare, cel mai remarcabil dintre acestea fiind, în opinia noastră, proiectul pentru îmbunătățirea calității vieții triburilor din Jharkhand (în traducere, *Țara pădurilor*, stat preponderent rural din estul Indiei, care concentrează 40% din resursele minerale ale Indiei, dar este dominat de sărăcie). Tot în rândul furnizorilor multilaterali este și Noua Bancă de Dezvoltare a BRICS,⁶ primul credit în valoare de 350

⁶ Brazilia, Rusia, India, China și Republica Africa de Sud.

milioane de dolari fiind aprobat pentru finanțarea infrastructurii rutiere în statul din centrul țării, Madhya Pradesh. Banca Asiatică de Dezvoltare a Infrastructurii (AIIB) a oferit în 2017 Indiei credite pentru două proiecte, unul în domeniul energiei, celălalt în infrastructura rutieră.

Toate acestea sunt exemple de resurse financiare complementare care pot sprijini India în eforturile sale de atingere a obiectivelor dezvoltării durabile.

4. Politica bugetară a Indiei de susținere a dezvoltării economico-sociale durabile⁷

Principalele capitole din bugetul anual al Indiei se întrepătrund, având în vedere corelațiile dintre economia rurală, educație-sănătate-protecție socială, generarea de locuri de muncă și dezvoltarea infrastructurii.

Bugetul pentru anul fiscal 2017-2018 (cu venituri prevăzute de 15.160 miliarde de rupii sau 224 miliarde de dolari și cheltuieli de 21.470 miliarde de rupii sau 317 miliarde de dolari) a avut obiective sintetizate în trei cuvinte-cheie: *sprijin*, *revigorare* și *reforme*. Agenda pentru 2017-2018 a fost rezumată prin sintagma: „Transform, Energise and Clean India” (TEC India), respectiv, transformarea, dinamizarea și curățarea Indiei (IBEF, 2017).

Transformarea a vizat calitatea guvernării și calitatea vieții, *dinamizarea* s-a referit la anumite segmente ale populației, în special cei tineri și cei vulnerabili, iar *curățarea* sau *purificarea* la eliberarea țării de corupție, bani negri și sursele netransparente de finanțare a partidelor politice. Aceste obiective sunt corelate, pe de o parte, cu majorarea cheltuielilor în mediul rural, în proiectele de infrastructură și eradicarea sărăciei, iar, pe de altă parte, cu o politică fiscală prudentă.

În domeniul agriculturii, s-a stabilit o țintă a creditului acordat fermierilor de 10.000 miliarde de rupii (148 miliarde de dolari) și totodată o scutire de la plata dobânzilor de 60 de zile (măsură anunțată încă de la 31 decembrie 2016). Rata de acoperire a schemei *Fasal Bima Yojana* (schema de asigurare a culturilor, lansată de premier în 18 februarie 2016) va spori treptat, de la 30% în 2016-2017, la 40% în 2017-2018 și 50% în 2018-2019, pentru anul fiscal 2017-2018 fiind prevăzută suma de 1,33 miliarde de dolari. Fondul de irigații pe termen lung stabilit în cadrul Băncii Naționale pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (NABARD) a fost dublat, suma prevăzută pentru acest fond fiind de circa 5,9 miliarde de dolari. Tot în cadrul NABARD, a fost lansat și un fond pentru micro-irigații, în valoare inițială de 740 milioane de dolari. Având în vedere obiectivul guvernului de a crea o piață agricolă unică în India (*o națiune, o piață*), prin platforma electronică a pieței agricole e-NAM se urmărește conectarea fermierilor direct cu cumpărătorii și oferirea de informații transparente asupra ofertei, cererii și prețurilor. Aria de acoperire a platformei e-NAM se va extinde de la 250 la 585 de piețe agricole până în martie 2018, iar fiecare va beneficia de asistență financiară în valoare de aproape 111 milioane de dolari. În cadrul NABARD, va fi înființat *Fondul pentru prelucrarea produselor lactate și dezvoltarea infrastructurii*, estimat la 296 milioane de dolari, acesta urmând a fi majorat la 1,2 miliarde de dolari în trei ani.

⁷ Această secțiune include analiza bugetului Indiei pentru anul fiscal 2017-2018, efectuată într-un studiu recent (Oehler-Șincai, 2017).

Trebuie subliniat că, în elaborarea bugetului s-a ținut cont, în primul rând, de prioritățile economice. Agricultură continuă să aibă o contribuție semnificativă la PIB (14-16%) și la exporturi (10%), iar aproape jumătate din populația indiană este dependentă de activitățile agricole. Însă dincolo de rațiunile economice, în decizia de acordare a sprijinului pentru sectorul agricol s-a ținut cont și de perspectiva alegerilor locale din Uttar Pradesh, Punjab și Gujarat⁸ în 2017, dar și a alegerilor generale din 2019.

Pentru **populația rurală** a fost alocată suma de 27,7 miliarde de dolari, dar unele scheme se suprapun; de pildă câteva dintre cele prezentate anterior intră în suma totală prevăzută pentru populația rurală. Se remarcă obiectivul de scoatere a 10 milioane de gospodării din sărăcie până în anul 2019. Pentru schema *Pradhan Mantri Gram Sadak Yojana* (PMGSY), aferentă dezvoltării infrastructurii rutiere și conectării satelor, a fost alocată suma de 2,8 miliarde de dolari, aceasta urmând a fi majorată la 4 miliarde de dolari în anul fiscal 2018-2019. Pentru schema *Pradhan Mantri Awas Yojana* (vizând construcția de locuințe) a fost alocată suma de 3,4 miliarde de dolari în 2017-2018. Autoritățile intenționează ca până în 2019 să construiască 10 milioane de locuințe (inclusiv pentru cei care trăiesc în *kutcha* – locuințe din lemn, lut, paie și frunze). Pentru schema *Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme* (MGNREGS) s-a prevăzut suma de 7,1 miliarde de dolari.

În **domeniul dezvoltării infrastructurii generale** (unul dintre obiectivele cheie ale planului cincinal pentru 2012-2017, perioadă în care valoarea investițiilor în infrastructură s-a dublat față de 2007-2012, iar ponderea acestora în PIB a depășit 10%), pentru domeniul de transporturi (rutier, feroviar și maritim) a fost prevăzută suma de 35,7 miliarde de dolari, incluzând: cheltuieli de dezvoltare pentru căile ferate (19,4 miliarde de dolari în 2017-2018), siguranța călătorilor prin *Rashtriya Rail Sanraksha Kosh*, vizând cheltuieli de 14,8 miliarde de dolari în 5 ani, infrastructura rutieră (9,6 miliarde de dolari în 2017-2018, în creștere cu aproape 12% față de perioada anterioară). Totodată, guvernul a încurajat și continuă să încurajeze dezvoltarea parcurilor solare și industria electronică, preconizând ca India să devină un hub global al industriei electronice.

Bugetul pentru 2018-2019 (IBEF, 2018) vizează, în primul rând, dezvoltarea agriculturii și economiei rurale, sporirea accesului la servicii de sănătate publică pentru cei defavorizați, dezvoltarea infrastructurii și îmbunătățirea calității educației. Mai mulți specialiști atrag însă atenția asupra caracterului mai degrabă *electoral* al declarațiilor ministrului de finanțe din Parlamentul indian, cu ocazia prezentării bugetului.⁹

În **domeniul agriculturii**, se are în vedere dublarea veniturilor fermierilor până în 2022 (an care marchează 75 de ani de la obținerea independenței Indiei). Suma de aproximativ 225 miliarde de dolari va fi folosită pentru sporirea nivelului de trai și dezvoltarea infrastructurii în zonele rurale. Prețurile minime de intervenție vor fi cel puțin de 1,5 ori mai mari decât costul de producție la recoltele din ambele sezoane (kharif, iulie-octombrie și rabi, octombrie-martie). Creditul acordat fermierilor se majorează de la 157

⁸ Acestea se înscriu în lista principalelor regiuni agricole ale țării, alături de: Haryana, Maharashtra, Karnataka (situat în nord-vest, vest și, respectiv, sud-vest), Madhya Pradesh în centru, Bengalul de Vest și Assam (în nord-est).

⁹ Vezi <https://www.cnbc.com/2018/02/01/india-budget-fiscal-deficit-tax-rural-measures.html>.

miliarde de dolari în 2017-2018 la circa 173 miliarde de dolari în 2018-2019. În buget este prevăzută lansarea a *trei fonduri de dezvoltare*, unul pentru pescuit și acvacultură (FAIDF), unul pentru creșterea animalelor (AHIDF), cu fonduri cumulate de aproximativ 1,57 miliarde de dolari și al treilea pentru infrastructura pieței agricole (314 milioane de dolari). Totodată, misiunea națională pentru sectorul cultivării și prelucrării bambusului a fost restructurată, fondul aferent fiind de 203 milioane de dolari, iar suma alocată pentru misiunea nivelului de trai în mediul rural a fost majorată, nivelul actual al acesteia fiind de peste 900 milioane de dolari.

În ceea ce privește sănătatea, educația și protecția socială, cheltuielile prevăzute pentru 2018-2019 sunt de 21,7 miliarde de dolari, cu perspective de majorare cu încă 2,4 miliarde de dolari. A fost lansată o nouă inițiativă, *Revitalizarea infrastructurii și a sistemelor de educație* (RISE) pentru perioada 2018-2022, cu un fond de 15,7 miliarde de dolari. Printre inițiativele demne de menționat se numără și *Schema națională pentru protecția sănătății*, considerată de guvern drept *cel mai amplu program din domeniul sănătății publice*, care va include 10 milioane de familii sărace, pentru fiecare fiind prevăzută suma de maxim 7.860 dolari.

Pe lista schemelor-nucleu de prim rang din programul de asistență socială se află *Programul Național de Asistență Socială*, *Programul Național Mahatma Gandhi pentru garantarea locurilor de muncă în mediul rural*, *Schemele-umbrelă pentru castele înregistrate, triburile înregistrate, minorități și alte categorii vulnerabile*. Lista schemelor-nucleu de rang secund include *Revoluția verde* (modernizarea agriculturii), *Revoluția albă* (sporirea producției de lapte) și *Revoluția albastră* (sprijinirea pisciculturii), alături de multe alte scheme pentru agricultură, sănătate, educație și categorii defavorizate.

În India sunt în vigoare circa 950 de programe de asistență socială (IBRD/WB, 2018), ceea ce subliniază eforturile de transformare a economiei indiene prin intervenția autorităților publice. Rezultatele se pot identifica prin evoluția indicatorilor calitativi, precum Indicele dezvoltării umane. Faptul că, așa cum s-a arătat, la acest indicator de evaluare a speranței de viață, a alfabetizării, a accesului la educație și a nivelului de trai, India s-a poziționat în 2017 pe locul 130 din 189 de țări (UNDP, 2018), indică drumul lung pe care îl mai are de parcurs pentru a ajunge din urmă nu doar țări avansate, dar și economii emergente precum Rusia (locul 49) și China (locul 86).

5. Rolul pieței muncii și al politicilor de ocupare a forței de muncă în susținerea ODD

În pofida inițiativelor ambițioase ale autorităților indiene și a unor evoluții favorabile în planul indicatorilor macroeconomici în anii recentți, precum ritmul robust de creștere a PIB, temperarea inflației, diminuarea deficitului bugetar și a datoriei publice, la orizont se conturează o serie de riscuri.

Guvernul indian a înființat Ministerul Dezvoltării Competențelor și Antreprenoriatului (MDCA), care are ca scop crearea de noi locuri de muncă, promovarea mediului antreprenorial, precum și atragerea investițiilor private. Programul Pradhan Mantri Kaushal Vikas Yojana (*Misiunea pentru Competențele Indiei*) este o schemă de referință creată pentru

a facilita integrarea tinerilor indieni pe piața muncii, prin creșterea pregătirii profesionale și dobândirea competențelor relevante pentru angajare. Implicarea guvernului pentru a se asigura că tinerii indieni sunt pregătiți să concureze pe piața forței de muncă este demonstrată de diversitatea programelor de formare profesională pe care le-a pus la dispoziție, respectiv: Schema națională de formare în ucenicie (Deen Dayal Upadhyaya Grameen Kaushal Yojana), Misiunea națională pentru asigurarea mijloacelor de trai în zona urbană și Misiunea națională pentru asigurarea mijloacelor de trai în zona rurală. Un alt program este Serviciul național privind cariera, lansat de Ministerul Muncii și Ocupării Forței de Muncă, care are ca scop furnizarea de servicii de facilitare a identificării de locuri de muncă într-un mod transparent și accesibil tuturor solicitanților.

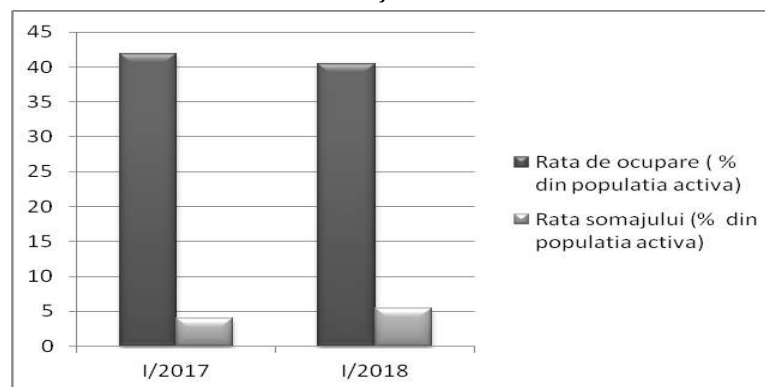
Au fost lansate mai multe scheme emblematice naționale, cum ar fi *Make in India*, *Start-up India*, *Stand-up India* (un program de împrumut bancar pentru castele defavorizate, minorități etnice marginalizate sau pentru femei, pentru crearea de firme mici). Programul *Digital India* a fost lansat pentru stimularea creării de microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii mai productive și mai performante, care pot accelera cererea de forță de muncă și crearea de locuri de muncă. Misiunea de inovare *Atal* urmărește să promoveze o cultură a inovării și antreprenoriatului, oferind o platformă pentru generarea și schimbul de idei inovatoare, alături de un incubator care să mențină și să sprijine inovatorii. În elaborarea unor asemenea programe sociale s-a avut în vedere faptul că în India întreprinderile mici și mijlocii din industria prelucrătoare sunt unele dintre cele mai importante surse de ocupare a forței de muncă. Guvernul indian, la nivel central și la nivel local, are în derulare mai multe programe sociale și de stimulare a ocupării forței de muncă, dar cu toate că multe dintre aceste inițiative sunt dezirabile, beneficiile acestora ar putea fi anulate de instabilitatea politică sau chiar de schimbarea guvernului.

Potrivit datelor furnizate de Centrul pentru monitorizarea economiei indiene, populația ocupată a scăzut de la 406,7 milioane persoane în trimestrul I/2017 la 406,2 milioane persoane în trimestrul I/2018 (Graficul 1).

Deși această scădere este aproape imperceptibilă, orice diminuare a ratei de ocupare a forței de muncă poate afecta semnificativ economia indiană, întrucât în prezent 41% din populația de 1,3 miliarde de locuitori din țară este sub vârsta de 20 de ani.

În exercițiul financiar 2017-2018, ritmul de creștere a valorii adăugate brute în termeni reali a încetinit la 6,5%, de la 7,1% în exercițiul financiar precedent. A reprezentat de asemenea cel mai redus nivel începând din perioada 2013-2014. Rohan (2018) atrage atenția că perspectivele pentru solicitanții de locuri de muncă continuă să fie incerte, în condițiile în care crearea de noi locuri de muncă s-a situat la un nivel redus în ultimii ani.

Mallaya (2018) subliniază că, potrivit estimărilor, până în 2022 vor fi 104,62 milioane de persoane nou intrate pe piața muncii, motiv pentru care India are nevoie de crearea a 8 milioane de locuri de muncă anual, față de numai 5,5 milioane de locuri de muncă create în 2017, pentru a ține nivelul de ocupare constant.

Graficul 1: Piața muncii în India

Notă: I semnifică trimestrul I.

Sursa: Grafic elaborat de autori pe baza datelor Centrului pentru monitorizarea economiei indiene (Rohan, 2018).

Calitatea scăzută a competențelor și a educației reprezintă o provocare majoră în pregătirea forței de muncă necesare pentru viitorul Indiei. Există două aspecte principale în această privință. Sistemul de învățământ și programa școlară nu au ținut pasul cu nevoile mediului de afaceri în continuă schimbare, în special cele care sunt interconectate cu abilitățile legate de utilizarea software-ului, adoptarea tehnologiilor avansate și chiar flexibilitatea pentru recalificare.

În ultimii ani, programele de formare profesională nu au fost recalibrate potrivit nevoilor pieței muncii, iar sistemul de învățământ nu a reușit să se adapteze și să răspundă cerințelor tot mai ridicate și în permanentă schimbare. Un raport recent al Forumului Economic Mondial arată că țări precum India ar putea deveni centre de inovare prin *accelerarea progreselor în creșterea calificării forței de muncă și a capacităților firmelor de a adopta noile tehnologii, ceea va conduce și la o dezvoltare economică susținută și la extinderea beneficiilor sociale pe o scară largă în rândul populației* (Kedia și Chapman, 2018).

În opinia lui Dutt D'Cunha (2018), ritmul de creștere a economiei indiene este semnificativ, respectiv de 7,3% la nivelul anului 2018. Potențialul demografic pentru susținerea creșterii economice a Indiei este important, în condițiile în care această țară are o populație activă majoritar tânără, receptivă la adoptarea noilor tehnologii de vârf. În perioada 2012-2017, investitorii străini au efectuat investiții totale în valoare de 209 miliarde de dolari în India, iar companiile multinaționale și-au extins operațiunile în această țară, sau au început altele noi. Analizii prognozează că în zece ani economia Indiei va deveni a treia din lume ținând cont de PIB în prețuri curente (în dolari), după SUA și China.

Dutt D'Cunha (2018) îl citează pe prestigiosul economist american Paul Krugman care a afirmat în cadrul unui summit de la New Delhi că „India ar putea să preia conducerea în Asia numai dacă își dezvoltă industria prelucrătoare”, atrăgând totodată atenția că acest sector ar putea deveni o frână în calea creșterii economice dacă economia indiană nu creează locurile de muncă esențiale pentru susținerea creșterii demografice exponențiale. În opinia economistului american, o altă preocupare pentru India pe fondul progresului economic rapid este inegalitatea economică ridicată, care duce la distribuția inegală a bogăției. Potrivit

economiștilor Lucas Chancel și Thomas Piketty (2017), celor mai bine plătiți 1% dintre salariați le revine aproape o treime din totalul veniturilor suplimentare generate de creșterea economică între anii 1980 și 2014. Veniturile celor mai bogați indieni este acum de 10 ori mai mare decât în 1980, în condițiile în care clasa de mijloc nici măcar nu și-a dublat veniturile.

Cele mai multe companii folosesc în prezent doar aproximativ 70% din capacitățile de producție existente, potrivit unui sondaj efectuat de Reserve Bank of India (RBI, 2018). În ultimii doi ani, încrederea consumatorilor din India a scăzut, ritmul de creștere a sectorului de construcții a încetinit, multe fabrici s-au închis și șomajul a crescut. În perioada martie 2017 - martie 2018, India a înregistrat un număr fără precedent de proiecte de dezvoltare care au fost retrase de către companii, reducând posibilitățile de creare a noi locuri de muncă. Iar în anul financiar 2017-2018, au fost anulate investiții în valoare de 117,35 miliarde de dolari (Dutt D'Cunha, 2018). Toate acestea relevă cât de dificilă este implementarea cu succes a măsurilor de reformă în India.

6. Concluzii

Unul dintre fundamentele dezvoltării economico-sociale sustenabile îl constituie ocuparea deplină a forței de muncă (ODD8). Pentru realizarea obiectivului creșterii ocupării sunt necesare: o forță de muncă educată (educație de calitate – ODD4), o mai mare egalitate de gen pe piața muncii (ODD5), o mai bună integrare a tuturor categoriilor defavorizate (ODD10) și, nu în ultimul rând, o economie inovativă, bazată pe înaltă tehnologie, care facilitează o mai bună integrare în lanțurile de producție cu valoare adăugată și oferă locuri de muncă mai bine plătite (ODD9).

India este una dintre cele mai tinere țări ale lumii. În decursul următorului deceniu, potențialul demografic al Indiei poate fi însă nu doar o oportunitate, ci și o provocare. Utilizarea eficientă a potențialului demografic al Indiei poate fi realizată doar cu sprijinul personalului înalt calificat în toate domeniile de activitate și prin atragerea pe piața forței de muncă a celor care în prezent sunt marginalizați, fie din cauza sărăciei, fie din cauza apartenenței la caste defavorizate, fie din cauza lipsei accesului la servicii publice. Tocmai de aceea, guvernul indian sprijină incluziunea socială și, totodată, prin cooperarea strânsă între sectorul privat și cel public, vizează dezvoltarea competențelor pe termen lung, care să promoveze o forță de muncă pregătită profesional și *rezilientă la provocările viitorului*. Pentru aceasta, considerăm că India trebuie să asigure standarde clare de definire a specializărilor și un sistem uniform de certificare.

Totodată, apreciem că este necesară stabilirea unei strategii de dezvoltare pe termen lung, care să nu se modifice odată cu schimbările politice, și care să exprime maturitatea și determinarea clasei politice de a susține India, pentru ca aceasta să-și consolideze capacitatea internă, dar și rolul și locul său în regiune și pe plan mondial.

Pentru ca India să înregistreze cu succes o dezvoltare sustenabilă pe plan economic și social, se cer abordate toate fațetele dezvoltării socio-economice, printre care se numără: dezvoltarea agriculturii și a economiei rurale, sporirea accesului la serviciile de sănătate publică pentru cei defavorizați, dezvoltarea infrastructurii și îmbunătățirea calității educației.

Succesele sau eșecurile unei inițiative de mare amploare se reflectă asupra celorlalte, așadar amplul proces de reformă lansat de premierul Narendra Modi încă din 2014, cuprinzând toate domeniile de activitate, nu are sorți de izbândă fără coordonarea tuturor inițiativelor și mai ales fără cooperarea intensă între statele indiene și între fiecare dintre acestea cu guvernul central. India dispune de suficiente măsuri de reformă, iar acum este vremea implementării lor coordonate, pe principiul adâncirii federalismului pe bază de cooperare.

Referințe bibliografice

- Agrawal, N. (2016). *World Economic Forum Inequality in India: What's the real story?*, disponibil la: <https://www.weforum.org/agenda/2016/10/inequality-in-india-oxfam-explainer/> [accesat la data de 1.11.2018].
- Agrawal, P. (2015). *Infrastructure in India: Challenges and the Way Ahead*, IEG WP 350.
- The Better India (2017). *TBI Blogs: How You Can Help India Adopt the UN Sustainable Development Goals & Do Yourself a Favour*, March 23.
- Chancel, L., Piketty, T. (2017). *Indian income inequality, 1922-2015: From British Raj to Billionaire Raj?*, World Inequality Lab, July, disponibil la: <https://wid.world/document/chancelpiketty2017widworld/> [accesat la data de 16.11.2018].
- Dutt D'Cunha, S. (2018). *Economist Paul Krugman Warned India's Growth Model Could Cause Problems. Was He Right?*, disponibil la: <https://www.forbes.com/sites/suparnadutt/2018/05/03/why-india-needs-to-take-heed-of-paul-krugmans-warning-on-its-growth-story/#7a7aabe356c6> [accesat la data de 5.11.2018].
- India Brand Equity Foundation (IBEF) (2018). *Union Budget 2018-2019*, disponibil la: <https://www.indiabudget.gov.in/> [accesat la data de 7.11.2018].
- IBEF (2017). *Union Budget 2017-2018*, disponibil la: <https://www.ibef.org/economy/union-budget-2017-18> [accesat la data de 16.11.2017].
- International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank (IBRD/WB) (2018). *World Development Report 2019 – The Changing Nature of Work*, Washington D.C.
- Kedia, S., Chapman, T. (2018). *5 ways tech can transform the future of work in India*, World Economic Forum, October 10.
- Kharas, H., Hamel, K., Hofer, M. (2018). *The start of a new poverty narrative*, Brookings Education, June 19.
- Mallya, P. (2018). *India Is Creating Millions Of High Skilled Jobs, But Its Education System Isn't Keeping Up*, disponibil la: <https://www.forbes.com/sites/prakashmallya/2018/05/06/india-is-creating-millions-of-high-skilled-jobs-but-its-education-system-isnt-keeping-up/#7e29bdf9480f> [accesat la data de 7.11.2018].
- Ministry of Statistics and Programme Implementation (MSPI 2017). *Millennium Development Goals – Final Country Report of India*, disponibil la: http://www.mospi.gov.in/sites/default/files/publication_reports/MDG_Final_Country_report_of_India_27nov17.pdf [accesat la data de 7.11.2018].
- Ministry of Health and Family Welfare (2016). *The transition from MDGs to SDSs in India. Big agenda, big opportunities*, Government of India, disponibil la: http://www.searo.who.int/india/topics/sustainable-development-goals/sdg_background_paper.pdf?ua=1 [accesat la data de 9.11.2018].
- NDTV (2018), *India "Pushing Ahead" On Sustainable Development Goals: India's UN Envoy*, July 20.
- Oehler-Șincai, I. M. (2017). *India*, în: *Conjunctura Economiei Mondiale – 2017*, Anuarul Institutului de Economie Mondială al Academiei Române, pp. 198-208.
- Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) (2017). *OECD Economic Surveys – India*, February, Paris.

- Reserve Bank of India (RBI) (2018). *Monthly Bulletin*, April, disponibil la: https://rbidocs.rbi.org.in/rdocs/Bulletin/PDFs/BULL10042018_FL68628F69972D4CE188F575B30D82A85E.PDF [accesat la data de 16.11.2018].
- Rohan, A. (2018). *India's job market contracts marginally in 2018: CMIE report*, disponibil la: <https://www.moneycontrol.com/news/business/economy/indias-job-market-contracts-marginally-in-2018-cmie-report-2736831.html> [accesat la data de 7.11.2018].
- The Times of India (2018). *India no longer home to the largest number of poor: Study*, June 27.
- United Nations Development Program (UNDP) (2018). *Human Development Index*, bază de date disponibilă la: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi> [accesată la data de 11.10.2018].
- United Nations High Level Political Forum (2017). *India: Voluntary National Review Report on Implementation of Sustainable Development Goals*, Disponibil la: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/16693India.pdf> [accesat la data de 2.11.2018].
- United Nations (2016). *India and sustainable development goals. Research and information system for developing country*, disponibil la: [http://ris.org.in/pdf/India and Sustainable Development Goals 2.pdf](http://ris.org.in/pdf/India%20and%20Sustainable%20Development%20Goals%202.pdf) [accesat la data de 2.11.2018].
- The World Bank (2018). *World Development Indicators*, bază de date disponibilă la: <http://datbank.worldbank.org/data/home.aspx> [accesată la data de 06.11.2018].
- World Economic Forum (2016). *The Global Risks Report 2016*, 11th edition, Geneva.
- Worstell, T. (2017). *Arun Jaitley's Quite Right, India's GDP Growth Should Be 7 - 8% For Decades*, Forbes, April 25.

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Oehler-Șincai, I.M., Dumitrescu, A.L. (2018). Agenda socială a Indiei în sprijinul dezvoltării durabile, *Revista de Economie Mondială*, 10(4), pp. 48-64
